
Ett politiskt beställningsarbete

Licenser för kommersiell lokalradio auktionerades i början av 1990-talet ut till dem som var beredda att betala den högsta årliga avgiften till staten. Auktionsförfarandet har kritiserats, bland annat eftersom den privata lokalradion idag till övervägande del kontrolleras av några få företagsgrupper, i flera fall med anknytning till existerande massmedieföretag. I slutet av 1997 tillkallades en särskild utredare som skulle se över dessa tingens ordning. Så har nu också skett med besked. I SOU 1999:14 'Den framtida kommersiella lokalradion' föreslås bland annat att en myndighet i framtiden på administrativ väg ska fördela sändningstillstånd på grundval av kriterierna 'ägarförhållande' och 'mängd egenproducerat material'.

Förslaget grundas mer på politisk opportunistik än seriös analys. Detta inses lätt om man ställer målen för sektorns verksamhet mot alternativa medel att nå dessa mål. Ett mål är att de mest efterfrågade radiosändningarna ska ges företräde; ett annat avser önskemål om mångfald i utbudet; och ett tredje är de åsikter som kan finnas om vem eller vilka som ska leverera tjänsterna.

Från både teori och praktik vet vi att auktioner många gånger är ett överlägset medel för att säkerställa att resurser används effektivt. Praktiska erfarenheter från USA visar dessutom att auktioner är väl lämpade just för fördelning av radiofrekvenser.

Det mest intressanta är att de amerikanska auktionerna kan hantera precis de problem som upplevts som besvärande i Sverige. Genom att införa specialregler för att hantera vissa typer av budgivare (exempelvis de som representerar etniska minoriteter) har man där inom ramen för auktionsformatet *mycket bättre* än i Sverige lyckats säkerställa mångfald i utbudet. (Jfr hemsidan www.fcc.gov/wtb/auctions/). Under förutsättning att auktionsprocessen utformas på lämpligt sätt kan därför samtliga politiska önskemål beträffande lokalradion bättre tillgodoses med en öppen auktion än med en administrativ tilldelning av sändningsrätter.

En administrativ tilldelning innebär också att staten förlorar inkomster. Enligt utredningens egen bedömning innebär förslaget '... en belastning på statsbudgeten under år 2000...'. Först från år 2002 '... kommer däremot intäkterna att täcka kostnaderna.' (s 259). Mot detta står att statens avgiftsintäkter med nuvarande system beräknas till ca 115 milj kr år 1999 (s 150).

Inkomster från en auktion grundas på värdet av en effektiv allokering och är därför en intäkt som staten har anledning att glädjas över. Med en regelstyrd tilldelning kommer det fortfarande att finnas värden att hämta i branschen. Dessa kan dock förväntas bli lägre, de tillfaller företagen i stället för staten och de erhålls inte i öp-

pen konkurrens utan genom skicklighet i att manövrera det politiska spelet. Branschens intresse av att bjuda rätt personer på middag kan förväntas öka!

Den enda ursäkten denna undermåliga utredning kan ges är att dess direktiv om möjligt är ännu sämre. Förslaget bör slängas i den politiska papperskorgen. Tillsätt en ny utred-

ning för att allsidigt belysa olika tillvägagångssätt för att fördela sändningstillstånd! Det finns bättre sätt att uppfylla de politiska målen på massmedieområdet, bl a att stödja mångfalden, än det dåliga alternativ utredningen har övervägt.

JAN-ERIC NILSSON